

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.
Inserati: do 9 petih vrst 4 K, od 10—15 petih vrst 6 K, večji inserati po vrsti 8 K; notice, poslane, izjave, reklame, preklicani petih vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K.
Popust le pri naročitvah od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, prtilično. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in sadestno frankovane.
Receptiv se ne vrača.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.
V inozemstvu 65 par = K 2.60.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:
V Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan	D	90—	celoletno	D	156—
polletno	45—		polletno	78—	
3 mesečno	22.50		3 mesečno	39—	
1	7.50		1	13—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na amo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

O bizantinizmu in bizantinistih.

Ob prihodu našega kralja v Slovenijo, ko ga je ljudstvo in časopisje iskreno pozdravljalo, so vrgli naši rimski katoliki v popovskih in posvetnih haljah v javnost grdo tučko »bizantinizem«, za katero naša poštena govorica nima jezikovnega ekvivalenta. Ta beseda spominja na nekdanji vzhodni Rim Bizanc in mora torej biti našim rimskokatolikom posebno dobro znana, četudi se otrešajo ostude njenega pomena in jo hočejo na posebno nesramen način nartiti slovenskim naprednjakom. Ta brezobrazni poskus zasluži krepek odgovor. Evo ga z nekoliko besedami po razpoložljivih močeh!

Mi slovenski demokratje smo bizantinisti, ker je naše časopisje pozdravilo našega narodnega kralja, ko se je prišel razvedrit v naše planine. Poglejmo, kdo nam to očita, kdo se zgraža nad nami. So li to slovenski republikanci, ki z vso močjo svojega republikanskega prepričanja načelno vselej in povsod odklanjajo vse, kar je v zvezi z monarhijskim državnim sestavom? Ali so to morda krvavordeči anarho-socialisti, ki so se vedno borili za najsvobodnejše oblike državljanskega sožitja, tvegajoč v tem boju vse, celo svoje življenje? Ali so ti očitkarji plemeniti duhovni anarhmodreci, ki vse perforecirajo, kar nas spominja formalnih realnosti zemškega življenja? Da se nahajajo v eni izmed teh treh kategorij človeških bitij, klobuk dol pred njimi in njihovim prepričanjem! Molče bi poslušali njihovo mnenje o upravičenosti monarhijskih oblik in običajev v državi. Vsa slovenska in jugoslovenska javnost dobro pozna naše novčasarske okrog »Novega Časa«, »Slovenca«, »Straže«, »Domoljuba« pa tja doli do novomeške »Sedanjosti«, katerih duševni ustroj ima svoje korenine globoko v našem žalostnem s t a r e m času tisočletnega suženjstva in hlapčevanja, kateremu so bili udani baš ti ljudje z neko sveto verno, tako da smo prav slovenski demokratje, ki nam danes očitajo bizantinizem, le prečestokrat z gnevom goitali to slovensko sramoto, ker smo se morali bati še sramotnejših, najhujših denunciacij iz krogov duševnih prednikov naših novčasarjev, ako bi

bili spregovorili v polni meri zasluženemu psovku »bizantinisti«. Glavni stebel resničnega bizantinizma v avstro-habsburški Sloveniji je bila rimska duhovščina z onimi odpadki slovenske posvetne inteligence, ki so se ji iz sebičnih motivov pridružili. In če se je v našem ljudstvu tako globoko vgnezdila suženjska mentaliteta napram Habsburžanom in njihovim pomagačem, je bil to tudi v prvi vrsti uspeh katoliškorske politike slovenske duhovščine. Tega zgodovinskega dejstva ne morejo izpodbiti tudi posamni slavospevi odvisnih, za svoj obstanek borečih se ljudskošolskih učiteljev, katere navaja klerikalno časopisje kot protidokaz. Istotako ne posame tnu poglavitnemu cilju vse rimske katoliške habsburške politike, katere edini merodajni voditelji so bili škofje Missijevega kova, ne pa Kreki in Korošci, nasprotno izjave, ki so bili le krinka pred ljudstvom, ki je bilo še v svojem jedru pošteno naše.

Današnjim tako rigoroznim antibizantinistom okrog Slovenca kličemo v spomin vse njihove članke, knjige, razprave in dnevnice, s katerimi so na pasje bizantinski način proslavljali Franca Jožefa, Franca Ferdinanda in druge Habsburžane. Iz samih citatov bi se dala napisati knjiga sramote, katere ostudnega bizantinizma bi ne prekosil nihče na svetu. Kakšno svetniško krono so ovijali okrog glave Francu Ferdinandu, ki je bil, kakor sedaj »Slovenec« sramežljivo sam omeja, po zapiskih samega Konrada Hötzendorfa čisto navaden tip slovega švabskega ofic. Koliko brezstidnih patrotičnih laži o njegovih ljubeznih do Jugoslovenov bi bilo v tej knjigi sramote slovenskega rimskega klerikalizma, o katerih so morali biti pisci sami prepričani — saj niso bili sami idiotje! — da so laži in nič drugega. Kako so jokale naše ženske v svoji naivni dobronostnosti, ko so izvedele iz klerikalnih listov, da je zločinska srbska roka zakrivila brezmejno gorje treh Ferdinandovih s'rot — in vsak teh otrok je imel 20 milijonov takratnega denarja premoženja! — ki nimajo niti slane kropa za kosilo! In tako dalje in infintum. Spominjamo se še dobro slike »Der Kaiser im Gebete«,

ki se je razpečavala tudi pri nas, gotovo ne s pomočjo naprednih in demokratičnih ljudi. In ta slika je pač višek najgršrega bizantinizma za vsakega, ki le kolikaj pozna pravo zgodovinsko figuro Franca Jožefa in njegove »globoke religioznosti«.

Tako se je sistematično varalo in slepilo naše dobre ljudstvo in sledovi tega zares bizantinskega publicističnega razgrajanja še dolgo ne bodo iztrebljeni iz slovenskih duš, ker tisti, ki bi to mogli s svojim verskim vplivom njih treje storiti, nocoj tega storiti.

Zakaj ne? No, ker niso bili nikdar in niso in ne bodo »bizantinisti«. Tako je! — Pa saj oni so popolnoma drugačni, kot so bili njih duševni očeti! Vojna je izčistila in popolnoma predrugačila njih duševnost. Tako nas nazadnjaške demokrate ponujajo »Slovenec« in njegova družba. O ta vojna, kaj vse je izpremenila! Naredila je celo iz katoliških Jugoslovenov, ki so verovali le v apostolska veličanstva, del jugoslovenske države, ki ima svojega narodnega vladarja, ki ni nič v sorodu z apostoli in kardinali in papeži. Če bi pa bila vojna tek dogodkov tako zasuknila, da bi danes vladal v Ljubljani kak Franc Ferdinand »Veliki«, potem bi ne bilo pri nas nič več bizantinizma, noben duhovnik bi ne odprl svojega črtnenega in glasovnega registra v glasno himno: Pro Imperatore Nostro Apostolico... in noben katoliški list bi niti besedice ne črnil o kakem veličanstvu, ker — no, ker vojna vse tako temeljito izpreminja, zlasti pa duševnost slovenskega klerikalizma. Kdor tega ne verjame, naj vpraša današnje gospode antibizantiniste okrog »Novega Časa« in »Slovenca«. Ta zrevolucionirana katoliško-habsburška rimska gospoda naj vzame na znanje to-le našo resno izjavo enkrat za vselej:

Mi slovenski demokratje in naprednjaki dajemo našem narodnemu kralju Jugoslavije Aleksandru Karađorđeviću z močnim pomposom svobodnega državljanstva vse, kar mu je pridobila Velika Zgodovinska Pravdnost brez Vaše pomoči in v znanju tudi brez Vaše volje in želje, in nič več. In če nam zaradi tega Vi očitajo bizantinizem, dobite tudi Vi to, kar Vam po vsej Vaši preteklosti in sedanjosti in najbrž žalobog tudi bodočnosti — gre!

Šeško Battnik.

Pokrajinske oblasti.

Prepiramo se, ali naj bo na Slovenskem samo ena oblast ali naj bosta dve. Pri tem pa nimamo pred očmi bodočega ustroja državne uprave. V bistvu določuje stvar ustava v členih 95—99. Člen 95. ustanavlja, da se izvršuje uprava v Kraljevini: 1. po oblasti, 2. po okrožjih, 3. po okrajih in 4. po občinah. Člen 98. pa že ne vsebuje več teh štirih opravnih stopinj in pravi, da si oblastna in okrajna skupščina — torej okrajna in občinska ne — volita predsednika in vsaka svoj odbor. Okrajna torej že ni več, občina pa se ne upošteva. Zakaj bi morale biti štiri upravne stopinje, zakaj ne bi smela biti okrajna stopinja najvišja, ni razumljivo. Oblasti z velikim županom, o katerem Hrvatska in Slavonija z Madžarsko vred ne ve hvale, marveč ga ima v spominu samo za dragega dostojanstvenika, ki mnogokrat upravi skoraj nič ne koristi in je tudi ne razume, pač pa ima nalogo, obračati upravo po želji ministrstva. To opravi tudi lahko skromen predstojnik okroga. Gospodarstvo samo

upravnih enot bi nadzorovalo ministrstvo financ in glavne kontrole po členu 97. Po dosedanjih izkustvih bi torej ne bilo pravzaprav nobenega nadzorstva, ampak prišel bi odposlanec ministrstva, sprejel poklone uradništva in izvoljenih predsednikov, vzel dijete in odšel. Za nadzorstvo zadostuje, da občine nadzoruje okraj, okraje okraj in torej šele ministrstvo. Ureditev in pristojnost občin, okrajev in oblasti — okrogov ni več v členu 98. — naj predpisuje poseben zakon, torej narodna skupščina. Ni se nadejati, da bi kmalu imeli oblasti. Treba jih pa sploh ni. Naj bodo občine, okrajni in okrožni zastopi. Oblasti z velikimi župani, ki bi se samo postavljali, pa malo delali, naj izvirajo iz razgovora. Hrvatje so jih bili v svobodnejši dobi pod Mažuraničem itak odpravili in imeli so samo podžupanje s podžupani, ki so bili uradniki in so tudi delali. Ako bomo imeli občine, okrajne in okrožne zastope, bomo izhajali z dosedanjimi močmi in morda še teh vseh ne bo treba.

Politične vesti.

== Proti zavlačevanju rapalske pogodbe. ==
»Novi Život« je priobčil članek, ki se obsežno havi z italijanskim zavlačevanjem izvršitve rapalske pogodbe in izvaja: Rapalska pogodba ne stavi nikakega termina za svojo izvršitev. To se ima tolmačiti tako, kar je sleer tudi iz teksta razvidno, da ima izvršitev vse pogodbe slediti nemudoma, kakor hitro se pogodba ratificira. Vsako zavlačevanje evakuacije pomeni samo nasilje. S tem, da ima Italija še naše teritorije zasedene, zakrivila mednarodno nasilje. Kako pravico ima italijanska vlada, da nam naznanja, da ne bo izvršila evakuacije prej, nego bodo izpolnjeni vsi dogovori, ki izvirajo iz rapalske pogodbe? Nikake take pravice nima. Nobene take odredbe ni v pogodbi. Pa tudi si ni mogoče misliti take odredbe, ker bi dajala Italiji možnost, da sploh nikdar ne izvrši evakuacije, ker bi vedno mogla staviti nam take zahteve, katerih bi mi nikdar ne mogli sprejeti. Ker pa italijanska vlada noče izpolniti svoje obveze, zato tudi mi ne moremo priznati, da ima ona z naše strani v tem trenutku kakšno pravno podlago, da drži Istro, Gorico in druge kraje z našim prebivalstvom. Čaka nas luča diplomatska borba. Energično moramo protestirati

pri rimski vladi, zakaj se ne drži pogodbe. Zahtevati moramo, da Angleška in Francija intervenirata v Rimu radi tega. Pri naši vladi sta obe intervenirali lani v oktobru in novembru, da smo se morali udati težkim žrtvam, ki jih je Italija zahtevala od nas in Lloyd George in Millerand sta takrat sprejela naše moralno obveznost, da nam jamčita za izvršitev rapalske pogodbe. Ako vse to ne bo pomagalo, smo poklicani, da konstatiramo, da je Italija uničila rapalsko pogodbo in da počakamo časa, ki nam prinese silnejšo mednarodno situacijo. Ni izključeno, da bomo imeli priliko za razpravo tega spora pod povoljnimi vidiki na uspeh. Nobena vlada pri nas ne sme sedaj voditi politike, ki bi ustrezala rimski vladi in sklepala razne mogoče pogodbe, brez ozira na to, da oni nasilno drže še naše teritorije.

== O ministri na razpoloženju piše Stojan Protić v svojem »Radikal« med drugim: Smatram za umestno, da na tem mestu izpregovorim nekaj besed o tej posebni kategoriji uradnikov, ki jih nima nobena ustavna in parlamentarna država... V ustavnih in parlamentarnih državah eksistirajo ministrski kandidati, toda ministrov, ki niso ministri, ni. Zato je treba to ka-

M. Z.

Naša drama.

(Gerhart Hauptmann: Rosa Berndova.)
(Konec.)

Poleg tega je pa vendar tudi resničen falot. Tista žilica, ki tolikim ljudem ne daje miru, da denuncirajo ali pišejo anonimna pisma (posebno Slovenci smo s takimi oblagodarjeni), ga muči, da provocira na polju prerokanje z Berndovimi in knjigovozom Keilom. Pri tem se ne stene le s slabotnim Keilom in mu izbije oko, nego zna tudi tako namigavati o Rozki, da postane stari Bernd pozoren in gre Streckmannu v zaplankani svoji pravičnosti, v svojem omejenem napuhu pravičnosti, ki joži radi žaljenja časti.

Streckmann triumfira, ker ve, da bo moral pri sodnji točno izpovedati, ne da bi mu Rosa v tem slučaju mogla očitati za njegovo molčanje plačnega denarja. S tem procesom in onim radi izbitnega očesa, kakor tudi zaradi knjigovozovega zdravljenja je treba poroko preložiti. To je udarec usode. Rosa se čuti izgubljeno. Instinktivno se išče pomoči pri bolni gospe Flammovi, ki je bila vedno dobra vsem ljudem. Ali gospeina vprašanja jo spravijo tako v stisko, da ji začne odgovarjati z neko trmasto predrznostjo. Ko pa le ne gre in se gospej nasodene, se izkaže za dobrohotna gospa nasodena za zelo navadno ljubosumne zakonske ženo. Dasi možu že zdavnaj ne more biti več žena, ne prenese misli, da bo postalo dekle,

ki je vzrasel pod njenimi očmi in se igralo z njenim sinčkom, mati otroka, čigar oče je njen mož. Zdi se ji, da si je izredila gada na prsih. In pahne Rosa Berndovo od sebe, v končno propast.

V pravdi proti Streckmannu laže Rosa pod prisego, misleča, da le še reši svojo vnanjo čast. Pri tem je že tik pred porokom, kar gotovo zmanjša njeno zmožnost, si zadostno predčevati, kaj dela. Nazaj grede norosti in gozdu, zadavi otroka, ga zažre in se vrne na dom kakor obstreljena zver. Zarje se v svojo sobo, vsa prepadena, telesno do skrajnosti zmučena.

Ko jo oče in žena čakata, nevede, da se je že vrnila iz mesta od sodnije, se jima že vedno nič ne sanja. Ko pa Rosa, ki prilaze po stonnicah doli zopet v sobo, vpriči drobnika, ki je prišel neko urad. vabilo, sama zavpije, kaj je storila, ker ni more več nositi strašnega bremena, jo oče s svetovni-semako jezo zavže. Ne razume uboga hčere, ki je pretrpela in se trpi peklen-ske duševne muke, ne čuti, da je on večji krivec, nego to dekle, ki ni našlo nikogar, da bi se mu bilo zaupalo in našlo pri njem pametnih nasvetov.

Edini knjigovoz Keil, ta nezmatni blede človek, ki je v srcu odnustil celo Streckmannu svojo izbito oko, je kos položaju in se dvigne do vikine, vredne izveličarja, ko vzklikne prežet prave sočutne ljubezni: »Koliko je morala pretrpeti! In pove ji, da ji ostane svet tudi sedaj in bo čakal nanjo.

Tako se ta pretresljiva tragedija dekliške duše konča z visoko in tolažljivo etiketo. Ko bo Rosa prišla iz ječe, jo bo Keil poročil, in Bog bo ta zakon blagoslovil, ker je neskončno pravičen in neskončno usmiljen.

Sestava režija je bila brezhibna. Preveč svoboda itak ni pripuščeno režiserju, ker zahteva naturalizem igre čisto gotove tline in gotovo opremo. Vendar je treba največje pasljivosti. Šest je avtor naložil reži jako častno tako glede igralcev, kakor glede scene. Maska in kretnje so bile urejene čisto tako. Kakor nemik zahteva in kakor jih vidimo v dobrih nemških predstavah te igre. Tudi pri izbiri igralcev je šest z eno izjemo pokazal srečno roko.

Rosa Berndova je igrala gospa Danilova, ki je absolutno edina umetnica našega gledališča, katere je tej vlogi kos. Bila je moisteška. Le nekaj je žalobog manjkalo, za kar pa nihče ni ne more, namreč ona mlada leta, ki jih Rozki smemo soditi. Gospa Danilova je mojstrinja tudi v žminkanju; vendar kar se ne da popolnoma doseči, se pač ne da. Kljub temu pa to ni bil tak nedostatek, da bi se ne bila sugestivna igra Danilove globoko pratrjala. Videl sem fazne imenitne Rose Berndove, a Danilova ni zastajala. Lani je bila v »Robrovem kožuhu« v čisto druzošni vlogi na isti višini. Pa Rosa Berndova mora biti težja vloga.

Jako dober je bil Zelenik kot knjigovoz Keil. Kdo bi si mislil, da bo Zelenik, ki igra ponavadi lirčne

mladenče, tudi kaj takega tako pogodil. Bil je poleg Danilove najboljši. Gotovo se je tudi režiser posebej potrudil pri tej figuri.

Starega Berndu je igral Daneš dostojno, vendar bi bil želel, da bi bil položil v to hvaležno vlogo precej več karakteristike. Bil mi je prenevtalen, prebrezbarven. Rdečehrdega matinstva Streckmannu je igral Gaberšček. Njegov trdi, rezki govor mi je topot prišel. Če se prav spominjam, govori v izvirniku ta vloga izrazito severnonemško. Tega mi ne moremo posnamati; vendar je Gaberščekov jezik tukaj postal vrlina, ki je vlogu podpirala v smislu nemškega izvirnika. Ta Streckmann je one vrste zachodrdric človek, kakor so poobličili v takozvani »Kasernhofblütten«. Rezak, porogljiv, sam sebi ugaajoč in brezobziren. Najbrže zanesljiv in dober v svojem poklicu. Če mu gre kaj navkriž, zakolne in stisne zobe, ne da se pa poteti. Bil je gotovo dober vojak in bi uspeval kot kolonist med divjaki.

Graščica Flamma je Peček tudi dokaj dobro igral. Ta vloga je težka, ker zanjelje gledalca lahko v mnenje, da je Flamm podel zaničljiv. Pa je roprečno dober in nopročno pošten človek, ki ga domače razmere silijo, da si za srce in telo išče vrtja muros toga, česar mu njegov pokvarjeni zakon ne more več ničiti. Flamm polaga važnost na resničnost in na absolutno državljansko korektnost in po nemški navadi rad alsi, če mu pravilo gospod poročnik. V Nemčiji ni bilo

tako lahko postati rezervni oficir, kakor kjerkoli drugje. Vojaštvo je preje pratehalo na vse zaupne načine družabni položaj in moralno kakovost kandidata in njih staršev, bratov, sester in še dlje. Navadno so enoletni prostovoljci postali le vicefeldvebli v rezervi. Lajtnant je posveščal jako mnogo in bil večje socialno priporočilo med izobraževstvom, nego katerokoli npravitveno spridevalo. Gerhart Hauptmann je pač nameroma povdarjal poročništvo, ker je s tem za Nemece precej točno orisal Flammovo vnanje korektnost. Je pa seveda ta Flamm, čeprav se zgraža nad krivo prisego Rose in sam pred sodnijo jasno in točno izpove njemu samemu neprijatelja stvar, premalo globok, da bi ubogo Rozo tudi ščtil. Vzgojen v kodeksu svojega sloja je naravnost neoposoben kaj storiti v tem oziru, čeprav se mu dekle resnično smili in jo tudi precej resnično ljubi. Vrhutega je oženjen.

To ženo je predstavljala Borštnikova. To je bila edina bistvena pogrška tega večera. Borštnikova je izvrstna za igranje ujedljivih žensk, kakor lady Marlborough v »Kosarec« vodca ali kraljica Elizabeta v »Mariji Stuart«; ne grejo ji pa vloze, kjer bi morala biti nprerena in altruistična. Zato je gospe Flammovo skazila. To je bila pri vsaki besedi volna kantina. Tručila se je sicer zelo, napravljala vtis dobrotne žene, pa ni šlo. Njeni sikani stavki in njen strogi obraz a cizelirano otrimi potezami so jo vsak trepetek desavurirali.

legorijo, ki se je vthotapila v naše ustavno in parlamentarno življenje iz starih predstavnih časov, popolnoma odpraviti, nikakor pa je ne še vzdrževati in pomajevati, ker je ona samo ostanek starega neustavnega stanja v Srbiji... Je na razpolago poleg ministrskih še mnogo drugih poslov, ki so zvezani s rizikom, pa jih ljudje vendarle iščejo in ne zahtevajo zanje državne preskrbe. A tisti, ki hoče biti narodni poslanec in minister in ki hoče delati aktivno politiko, mora prevzeti nase tudi oni riziko, ki je zvezan s tem, da je prevzel nase one časti in udobnosti, ki jih daje politična borba in ministrski položaj. Ako mu je to neoprjetno ali težko, naj ostane za pečjo ali naj opravlja kak drugi lažji in manj riskantni posel. Ni treba, da bi zaradi njega in radi njemu slinih morali povzročiti zakone in izmišljati neko posebno balkansko ali avstrijsko ustavnost in parlamentarnost. Tako piše Stojan Protić, ki je sam minister na razpoloženju. Zato niso njegova izvajanja brez pikantnosti.

Dunaj, 3. januarja. (Izv.) Tjaki priseljeni črnogorci prina Peter Petrovič-Njegoš, sin pokojnega črnogorskega kralja Nikite in brat italijanske kraljice Jelene. Prišel je na Dunaj s potnim listom italijanske vlade. Govorilo, da je njegov prihod v zvezi s posebno mislijo v korist Italije.

Italijani in naša Dalmacija. Ideja Nacionalne poročila, da so te dni privedle beneške dame iz visokih krogov slavnostni banket na čast poslancev Paulucci. Na banketu je govoril tudi slavljence, ki je široko razširila izjavo, da Dalmacija še vedno ni odredena, češar pa niso zakrivilo italijanski vojniki, ampak slaba italijanska diplomacija. Italija mora čakati na ugodno priliko, ko bo beneški lev zopet zavladal v Dalmaciji, ki je čisto italijanska.

Tako gojijo italijanski nacionalisti ojačanje gospodarstva beneškega leva. Ni čudno, ako Italijani v resnici mislijo, da so naši kraji ob morju izgubljeni za Italijo.

»Patriotično« reško posojilo. Reška »La Voce del Popolo« piše: V meščanskih krogih se te dni na precej veselo način govori o posojilu, katero je bila sklenila D'Annunziova vlada. Preteklo je leto dni, odkar je komendant Borletti dosegel za Reko posojilo dveh milijonov lir. Ker ni zadoščal podpis Gabrijela D'Annunzija se je zahtevalo jemstvo članov takratne vlade, v kateri so bili sami preizkušeni in najboljši patriotje. Ti so Iclio Baccich, Lionello Lenaz, Luigi Besococa, Maffeo Pantaleoni itd. Ti so torej obvezali reško prebivalstvo na plačilo dveh milijonov, izplačalo pa se je bilo v resnici 1 milijon 600.000 lir. Meščani vprašujejo soglasno: kdo bo plačal to patriotično posojilo? Gotovo je, da sedanja vlada tega posojila na noben način ne more priznati. Ali bodo plačali torej oni preizkušeni in najboljši patriotje? Prihajajo pa še razni drugi računi, ki znanajo tudi velike zneske, katerih sedanja vlada seveda nikdar ne bo priznala.

O italijanski zunanji politiki. Govoril Della Torretta v senatu in sicer vsled raznih interpelacij, tikačjih se delovanja zunanlega ministrstva. Italijanski politiki pravijo, da se Italija povsodi zapostavlja, tako n. pr. na konferenci v Washingtonu, kjer je ne zastopa njen zunanji minister; dalje so v skrbeh radi tega, ker sta se sešla v Londonu ministrska predsednika, francoski in angleški, na zopet Italija ni bila zastopana. Della Torretta pravi, da so italijanski interesi v Washingtonu izborni zastopani in da glede sporazuma za Tihni ocean ni šlo za važnejša vprašanja, nego samo za sporazum o gotovem odtoku starih prizadetih držav, v Londonu pa sta si ministri samo izmenjavala svoje mnenje glede nemških reparacij. V Cannesu se bo šele govorilo o obvezni o nemških zadevah in tam pride v razpravo tudi problem gospodarske vzpostavitve srednje Evrope in orientalnega problema, ki posebno živo zadeva Italijo. Zunanji minister

Od manjših vlog bodi omenjena še Rosina mlajša sestra Martica, katero je Gorjupova prav ljubo igrala.

V celoti je bil zelo dostojen večer; žali so nam, kar danes sploh zmorejmo. Največ zaslug gre poleg Danilove rošerje Beatu in pa Zeleniku.

Nekaj pa občinstvu vendar ni všeč. Pravi, da igrajo vedno iste stvari, da je svetovna dramatična produkcija vsako leto bogata na novih dobrih stvarih. Če vzamemo prave stare Ljubljance, ki hodijo že mnogo let v naše gledališče, je ta tožba tudi res upravičena. Večino stvari, ki so jih prinesla zadnja leta na naš oder, so jih videli; deloma celo od istih igralcev in igralic. Narasčajo sveda tega ne čuti, in »Rosa Bernadotte« je pa igra, ki zasluži še dolgo ostati na repertoarju.

Nerodno je pri nas tudi, da imamo pet abonmanov. Za vsakega se vsako igro ponavlja igra vsaj po dvakrat, par večerov pa še izven abonmana. To zelo zadržuje izvedbo repertoarja, pa se ne da odpraviti. Zdalj pripravlja šest »Hamletov«. Gotovo bodo zopet tožili, da smo ga že tolikokrat videli, kakor bi bil Hamlet odigran brez pomembnosti, ki ga prenese enkrat, dvakrat. Seveda. Shakespeareja vrednega »Hamleta« se nismo imeli. Zato ima šest priliko, da nastavi nekaj, kar se bo tudi naveličanim zdelo novo.

— Corrigendum. V včerajšnjem pedlistku št. 3. stolpcu: Hauptmann je baje hotel naslikati take in take vrste historije (ne historijo).

je vzklil, da sedanja italijanska situacija ni ne lahka in tudi ne neugodna. Odgovor senatorjev ni zadovoljil. Masaryk - Benešovo delo. Znan angleški list »Manchester Guardian« se je bavil zadnje dni s češkoslovaško-avstrijskim dogovorom, pri čemur se je spominjal simpatično stvoritve male antante in pogodbe s Poljsko ter zaključil, da sta Beneš in Masaryk za mir Evrope storila mnogo več nego najvišji svet velike antante s vsemi svojimi konferencami in sklepi.

Število prebivalcev v Franciji. Uradni izid splošnega ljudskega štetja v Franciji, skupno za Alzacijo in Loreno znaša 39.402.739. Od teh je tujcev 1.350.449. Leta 1911. je znašalo prebivalstvo 39.600.000.

Karlistično gibanje na Madžarskem. Budimpešta, 1. januarja (Izv.) Oblednec kronarja Karla Habsburga za madžarskega kralja dne 30. decembra so madžarski karlisti praznovali na zelo pompoznen način. Po katoliških cerkvah so brali svečane maše za Karla. Grof Andrássy in grof Apronyi sta se udeležila maše v stolnici. Te maše so se udeležili tudi ruski monarhisti. V zbornici so karlisti priredili veliko demonstracijo. Vplili so povsod: »Živel Karel«.

Nov habsburgovič! Milan, 1. jan. Ktor poročajo da Madrida, je odpravila bivša cesarica Zita v Švic. Pravi vzrok njenega potovanja je skrajšanje rojstva novega »habsburgoviča«. Vest o operaciji njenega sina v Švic je izmišljena.

Iz naše kraljevine.

Kraljevo darilo. Nj. Vel. kralj Aleksander je daroval srednješkoli Matici 5000 dinarjev za dolo vojnih sirot.

Delavske posredovalnice. Ministrstvo za socialno politiko je osnovalo v narednih in posameznih mestih naše države delavske posredovalnice. Med tem se je pokazala potreba takih ustanov tudi v krajih, ki jih ministrstvo ni predvidelo. Radi tega so se na inicijativno delodajalcev in delavcev snovale zasebne delavske posredovalnice s enakim delokrogom, kakor ga imajo državne posredovalnice. Tako se je osnovala delavska posredovalnica v Tuzli in še v nekaterih drugih krajih. V pristojnih krogih mislijo, da bi bilo potrebno, da prevzame te posredovalnice ministrstvo za socialno politiko in z njimi svedu tudi stroške, četudi bi bilo to težko, ker se ne morejo take ustanove splošnega značaja prepuščati zasebni inicijativi. Počevanje delavskih posredovalnic spada po svojem značaju pod državno nadzorstvo.

Neodrešena domovina.

V Podgori pri Gorici so imeli pred kratkim lepo narodno prireditev z gledališko predstavo, ki je izborna uspela. Vsakdo bi se moral veseliti, da je v Podgori, ki je bila po vojni tako neusmiljeno prizadeta, zopet vzcvetelo kulturno delovanje. Ali komunisti so napeli vse svoje moči, da bi to narodno prireditev preprečili in v to svrhu so iskali pomoči celo pri karabinerjih. Drugače imajo polna usta izobrazbe in kulture, dejansko pa hočejo meriti kulturno delovanje le po svojem kopitu.

Za zgradbo predelne železnice je baje že vse pripravljeno. Vsaj tako poročajo iz Rima. Napravljeno so načrti za predore in pripravljajo se potrebni dokumenti za izročitev nekaterih postaj na progi od Kreda do Trbiža v najem kakemu javnemu podjetju.

V Ajkovičini so konstatirali v tamkajšnji komunistični zadrugi, o katere polomu smo že poročali, primanjkljaja 54.000 lir. Oglašajo se pa še nove terjatve. Delavci so plačevali za organizacijo velike zneske, ki so pa zašli po večini na nepravo pot.

40 tovarov zaprtih. V Julijski pokrajini je sedaj zaprtih 40 tovarov. Ribiška industrija je prejšnje čase zaposlovala okoli 8000 delavcev in dajala na leto raznovrstnega blaga za 100.000 kvintalov. Sedaj pa vsu to delo počiva in vlada se ne zmeja za to, da bi oživila ta stara podjetja. Industrija hira po vsej Italiji, vlada ima dosti skrbi z drugimi pokrajinami, tako da Julijska sploh v poštev ne pride.

Tatjanin dan.

Kolo jugoslovenskih sester je drage volje prevzelo pokroviteljstvo nad prireditvijo ruskega Tatjaninega dne, ki bo 28. januarja. Prireditelj, (potujoči koncert), se bo vršila istočasno v kavarnah Union, Zvezda in Evropa ter v restavracijskih prostorih Uniona. Program se bo vršil v gorenjih in spodnjih prostorih Narodnega doma ter bo nudil našemu občinstvu nekaj povsem novega, pristnorskega. Opozorjamo ljudi na deželi, da se lahko pripeljejo in odnelejo z vlaki, ker bo trajala prireditelj od 2. popoldne dalje.

Franja Tavčarjeva, načelnica.

Spominajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Telefonska in brzojavna poročila.

GENERAL VAŠIČ — VOJNI MINISTER.

— Beograd, 3. januarja. (Izv.) Vprašanje vojnega ministra je bilo na včerajšnji seji ministrskega sveta definitivno rešeno. Ministrski predsednik g. Nikola Pašić je na seji poročal, da je za vojnega ministra izbran general Miloš Vašić, komandant 1. armije v Novem Sadu. Ministrski svet je bil soglasen glede njegovega imenovanja. General Vašić pride danes iz Novoga Sada v Beograd in prevzame posle vojnega ministra. Ukaz o imenovanju generala Vašića za vojnega ministra bo tekom današnjega dneva podpisan.

DR. MOMČILO NINCIC ZUNANJI MINISTER.

— Beograd, 3. jan. (Izv.) Ministrski predsednik g. Nikola Pašić je včeraj na seji ministrskega sveta naznanil, da obdrži posle ministrskega predsedstva, dočim odlaga vodstvo zunanjega ministrstva. Za zunanjega ministra je predlagan minister na razpoloženju dr. Momčilo Nincić.

DR. SPALJKOVIĆ POSLANIK V PARIZU.

— Beograd, 3. jan. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je ministrski predsednik g. Nikola Pašić naznanil, da je za našega poslanika v Parizu imenovan g. dr. Miroslav Spaljković, bivši poslanik na ruskem dvoru v Petrogradu. Ministrski svet je to imenovanje odobril.

POSLOVNIK ZA NARODNO SKUPŠČINO.

— d Beograd, 2. januarja. Na današnji seji odbora za poslovnik so se razpravljali člani 68 do 70. Zastopnik ministrstva za izenačenje zakonov, minister pravde dr. Laza Marković je izjavil, da ne smatra poslovniškega predloga za vladni predlog, temveč, da ga smatra za navaden načrt, ki ga vlada predlaga skupščini na prosto voljo, da razpravlja o njem in da sprejme poslovnik, kakršnega hoče. Pri oddelku, ki govori o interpelacijah, so se izvršile gotove izpremembe. Razprava o interpelacijah se bo vodila kakor pri podrobni debati, medtem ko določa načrt, da se ima razprava voditi kakor pri načelni debati. Po odgovoru ministra na interpelacijo ima interpelanti ali eden izmed interpelantov, ako jih je več, pravico govoriti, kar dosedaj ni bilo dovoljeno. Minister je dolžan odgovoriti v roku petih dni na interpelacijo. V roku dveh mesecev je minister dolžan dati interpelantu odgovor tako, da pride interpelacija pred skupščino. Ako bi minister ne odgovoril v roku dveh mesecev, se smatra, da je minister kršil ustavo, ker obstoji po ustavi pravo interpelliranja.

ZAKONODAJNI ODBOR.

Zakon o osrednji upravi. — Državni svet.

— d Beograd, 2. an. Danes dopoldne je bila seja odseka zakonodajnega odbora. Na razpravi je bil zakon o osrednji upravi. Razpravljal se je člen za členom. Sklenjeno je, da se v državnem svetu uredi odsek, ki bi reševal spore finančnega značaja. Državni svet bo razdeljen v šest oddelkov ter bo v vsakem oddelku po pet članov državnega sveta. Z ozirom na to, bi bilo skupno 30 članov državnega sveta. Razpored po posameznih oddelkih se ima izvršiti z žrebom in sicer vsako leto. Pred tem se imajo z žrebom izbrati najstarejši člani državnega sveta za predsednike posameznih oddelkov. V zvezi z državnim svetom se je razpravljalo o centralnih sodiščih. Bilo je nekoliko predlogov, vendar je bil čl. 10 tega zakona sprejet, v kolikor se tiče centralnih sodišč, z majhnimi izpremembami tako, kakor to predvideva zakonski načrt o centralni upravi.

POGAJANJA Z ŽELEZNICARJI.

— Beograd, 3. jan. (Izvir.) Minister saobraćaja Andrija Stanić je včeraj vodil pogajanja z delegati železničarskih organizacij. V vladnih krogih pričakujejo, da se pogajanja ugodno končajo. V glavnem priznavajo opravičenost zahtev železničarjev glede izboljšanja njih gmočnega stanja.

VPRAŠANJE MORATORIJA.

— Beograd, 3. jan. (Izvir.) Uduženje srbskih trgovcev je imelo včeraj konferenco, na kateri je bila sprejeta obširna resolucija glede moratorija plačil trgovcev v inozemstvu. Resolucija priporoča vladi, da izvede moratorij. V glavnem Uduženje srbskih trgovcev naglašajo, da se potom moratorij pričakuje izboljšanje — valute.

DOGOVOR V LANI.

— Dunaj, 3. jan. (Izvir.) »Wiener allgemelne Zeitung« priobčuje članek o dogovoru v Lani. Članek zavrača vse očitke proti dogovoru in naglašajo, da je v vseh državah posebno v Jugoslaviji, Italiji in celo na Madžarskem močno gibanje za to, da se slični dogovori sklepajo v svrhu

gospodarske obnove. V kratkem se prično pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo, ki bodo dovedla do sličnih konkretnih rezultatov. Prvi pozitivni uspeh dogovora v Lani pa je finančni kredit v znesku 500 milijonov čsl. kron, ki ga prejme Avstrija v svrhu sanacije svojih financ.

Šibenik.

— Split, 3. januarja. (Izv.) Inšpektor ministrstva notranjih del g. Tadić je prisel v Split, kjer je imel dalje konferenco s pokrajinskim namestnikom g. dr. Metličićem. G. Tadić se je nato odpeljal skupno s poveljnikom polkovnikom Stankovićem v Šibenik, da vodi točno preiskavo radi znanega dogodka.

— Dunaj, 2. jan. Danes so tukajšnji jugoslovenski akademiki priredili mnogobrojno posebeno skupščino, ki je ogorčeno protestirala zoper italijanske napade. Skupščina je pozvala vlado, naj najodločneje nastopi za obrambo suverenosti. Akademiki so izjavili, da so pripravljeni vse žrtvovati za domovino.

ITALIJANSKO BRODOVJE V NAŠIH VODAH.

— Rim, 2. jan. V zvezi z manifestacijami v Šibeniku, Splitu in Zagrebu je odplovalo več italijanskih vojnih ladij v dalmatinske luke.

POLOM ITALIJANSKE ESKOMPTNE BANKE.

— Milan, 3. januarja. (Izv.) Naval na centralo in podružnice italijanske eskomptne banke traja še dalje. Polom banke je jasna ilustracija gospodarskih in političnih razmer v Italiji. Velika banka je, kakor smo že javili, vodila velike posle en gros. Njen glavni posel je bilo subvencioniranje italijanske ladjedelne industrije in kovinarstva. Pri ustanovitvi te banke je znašala temeljna glavica 70 milijonov lir, leta 1917. se je glavica povzela na 115 milijonov. Med vojno je banka financirala vsa velika vojnoindustrijska podjetja. Banka sama na sebi ni imela značaj gospodarskega zavoda, temveč je bila izrazito političen institut. Glavno ozadije je tvorila politična skupina bivšega ministrskega predsednika Nittija. Polom banke pa je tudi v ozki zvezi z vladajočo krizo v italijanski industriji. Ansolodove tovarne, ki so bile ustanovljene od te banke, so med vojno imele 80.000 delavcev. Po vojni pa so te tovarne odpuštile večino delavstva.

— Rim, 3. januarja. (Izv.) V finančnih krogih vlada radi poloma eskomptne banke še vedno velika panika. Deficit eskomptne banke cenijo na 1 milijard 450 milijonov.

— Trst, 3. januarja. (Izv.) Iz Milana javljajo, da je postala insolventna še druga pred kratkim ustanovljena Banka Italoromana, ki je imela nalogo razvijati trgovino z Romunijo.

KRIZA V DUNAJSKI VLADI.

— Dunaj, 3. januarja. (Izv.) Kakor poroča »Neue Freie Presse« je vsled odklonilnega stališča Velenemecv napram dogovoru v Lani stališče kabineta dr. Schobra ojačano. Pride do rekonstrukcije vlade. Vlada skuša dobiti močno večino strank, ki bi glasovale za dogovor. Velenemci odklanjajo sporazum s češkoslovaško iz strankarskih motivov. Koalicija med krščanskimi, socialci in socialnimi demokrati je nemogoča.

VELIKI VIHARJI NA MORJU.

— Washington, 3. januarja. (Izv.) Iz Kitajske javljajo, da je ob kitajski obali nastal velikanski vihar. Dvignil se je velik morsk val, ki je pokončal tisoče in tisoče ljudi. Škoda je velika in neprecenljiva.

— London, 3. januarja. (Izv.) Na novega leta dan je ob angleški obali nastal velikanski vihar, ki se je pomikal proti Dansk. Na morju je bilo vsled tega viharja potopljenih več ladij.

ŽELEZNICARSKA STAVKA V NEMČIJ.

— d Berlin, 2. januarja. Klub sporazumu, ki se je dosegel z železničarji, v katerem se strokovno organizacije obvezujejo takoj vzpostaviti promet na železnicih, se položaj ni znatno izpremenil. To se spravlja v zvezo z močno agitacijo od levoradikalne, zlasti komunistične strani. Komunisti trdijo, da so bili železničarji s tem sporazumom izdani in prodani. Vsled te agitacije oviralo železničarji vzpostavitev prometa. Včeraj in danes je bilo mnogo ovir v lokalnem prometu, dočim so se ostali vlaki odpeljali po vnozemnem redu. Blagovni promet počiva še skoraj popolnoma. Odpeljalo se je samo nekaj volaških in preemogovnih vlakov. Berlinsko prometno vodstvo upa, da se more računati s tem, da se danes popoldne ali jutri jutraj prometni položaj izboljša. Tudi v Kölnu so železničarji prišli na delo le v malem številu, tako da se tudi tam vrši promet v zmanjšanem obsegu. Do obžalovanja vrednih izgredov je prišlo v soboto ponoči v Berlinu na kolodvoru Westend in na blagovnem kolodvoru v Spandau, kjer so stavkajoči poizkušali odstraniti s sila delavoljne. Policija je morala vzpostaviti red.

— d Berlin, 2. januarja. Kakor javlja »B. Z. am Mittag« so stavkajoči železničarji v teku današnjega popoldneva zopet prišli na delo. Vendar pa se promet ni mogel vzpostaviti v popolnem redu.

— d Berlin, 2. januarja. (Wolff) Konferenca funkcionarjev berlinske kraljeve skupine nemške železničarske zveze je enotni odredila, kakor poroča »Vorwärts«, da se ima v ponedeljek zvečer ob 22. brezpojno započeti s delom. V delavnicah se mora začeti z delom najkasneje v torek jutraj. List »Rote Fahne« priobčuje ta

sklep pod naslovom »Pozor železničarji! brez komentarja«.

— d Berlin, 2. januarja. Železniški promet se je tekom popoldneva v toliko popihal, da so začele voziti mnogobrojne lokomotive, ki so bile oskrbljene s premogom. Blagovni promet še vedno počiva. V državi se prometni položaj izboljšuje. V okrajih Essen, Elberfeld in Breslau se delo še ni začelo. V kölnskem okrožju so stavkajoči zopet začeli delati.

VELIKA BREZPOSELNOŠT V AVSTRIJI.

— Dunaj, 3. januarja. (Izv.) Tekom zadnjih 14 dni je v vseh avstrijskih industrijskih krajih opažati težko krizo. Mnoge tovarne so prisiljene odpustiti delavstvo. Tudi nekatere tiskarne so začele z odpustitvijo tiskarjev in drugega osebja.

Gospodarske vesti.

PRIDELOVANJE SOLI V JUGOSLAVIJI.

— Beograd, 3. jan. (Izvir.) Iz poročila ministra za šume in rude g. Rafajlovića na včerajšnji seji ministrskega sveta je posneti, da prideluje naša država v rudniku Kreki pri Dol. Tuzli v Bosni 200 vagonov soli na dan. Rudnik bi pa lahko dajal 500 vagonov, če bi se izboljšale prometne razmere. Na ta način bi bila krita polovica potrebe, kar rabi država soli.

— g Vložitve napovedi za dohodnine in rentnine za leto 1922. Koncem decembra l. l. se je objavil v »Uradnem Listu« razglas delegacija ministrstva financ, po katerem je vložitvi do 31. januarja 1922 napovedi za dohodnine in rentnine za davčno leto 1922. Davčni zavezanci morajo podati svoje napovedi do omenjenega dne, ne da bi čakali poseben poziv od davčnega oblasti. Kdor v določenem roku ne vloži napovedi, tema so dohodnina, oziroma rentnina lahko odmeri v eni nadaljnega poziva na podlagi uradnih pripomočkov. Porečni uradniki obračunajo za napovedi se dobivajo brezplačno pri davčni administraciji, drugod pri onem davčnem oblastvu, v katerega okraju davčni zavezaneec redno prebiva.

— g Nemčija nam dobavi lokomotive. Ministrstvo saobraćaja je sklenilo z Nemčijo pogodbo glede dobave lokomotiv in železniških vozov na račun naše vojne odškodnine. Po tej pogodbi ima Nemčija dobaviti okoli 1000 lokomotiv za brzo in tovarne vlake, dalje okoli 5000 tovarnih vozov, zaprtih in odprtih ter več cistern za petrolej.

— Razstava vipavskih vin se priredi v Vipavi dne 29. t. m. Člani kmetijskega društva razstavijo vzorce svojih vinskih pridelkov. Zastopana bodo tudi vina vseh občin vipavskega okraja.

— Važnost jugoslovenske steklarske industrije. Ameriški konzul v Zagrebu, Alfred R. Thomson, poroča svoji vladi: »V severni Jugoslaviji so steklarne v obratu v Paraćinu, Daruvarju, Hrastniku, Straži pri Rogatu in Zagorju. Tovarna v Paraćinu je bila nedavno izboljšana in bo v prihodnosti izdelovala razne vrste stekla. Letni proizvod tovarne v Daruvarju znaša baje 150 vagonov stekla. Steklarna v Hrastniku proizvaža mesečno 13 vagonov stiskanega stekla in steklenice, namenjene za črnilo, kemikalije in zdravila. Tovarna v Straži pri Rogatu bo kmalu modernizirana in namerava izdelovati mesečno 50 vagonov steklenic za vino, pivo in mineralne vode. Tovarna v Zagorju, ki ni opremljena s modernimi stroji, ima sedaj mesečno produkcijo 50 vagonov vboklega stekla. Letna potreba tega konzularnega distrikta (Hrvaško, Slavonija, Medjumurje in Prekmurje) za vboklo steklo, kozarce, navadne steklenice znaša skupaj 200 vagonov; za lekarniške steklenice 50 vagonov za stekleničice v industrijalne svrhe, kot za črnilo in kemikalije, 30 vagonov. Zgoraj omenjene tovarne zadostujejo tej potrebi. Domača steklarska industrija pa je deloma zadovoljuje sledečim letnim potrebam po stekleninah: lito steklo, 120 vagonov; steklenice za pivo, vino in mineralne vode, 500 vagonov; zrcala in barvno steklo, 50 vagonov; steklo za električno in drugo razsvetljavo, 100 vagonov; steklo za šipe, 250 vagonov.

— Priseljavanje iz Jugoslavije v Ameriko ustavljeno. Letna svota je izčrpana. Znašala je 6405. Presešlo se je iz Jugoslavije meseca junija na račun t. l. 1133, meseca julija 1403 oseb, avgusta 1310, septembra 1238, oktobra 200 in do 15. novembra 1121, tako je številno 6405 že doseženo. Razume se, da morejo priti v Združene države oni ljudje iz Jugoslavije, ki so dosegli ameriško državljanstvo, nadalje njihove žene in otroci pod 18 letom. Inozemci, ki se vračajo v Združene države po kratkem obisku v inozemstvu se imajo ravnati po določbi, da ta obisk ne sme prekoračiti dobe 6 mesecev. To je važno zlasti za one, ki hočejo obiskati stare kraje, pa nimajo ameriških papirjev. Ako se vrnejo tekom 6 mesecev jim dohoda nikdo ne brani.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 3. januarja 1922.

— **Provincijalizem.** »Slovensko obrtno društvo« v Mariboru namerava letos prirediti veliko obrtno razstavo. Namen je vreden vse pohvale, in v iskreno zadoščenje je nam, da so se jeli živahno gibati naši obrtniki tudi v Mariboru, kjer se bili Slovenci na tem polju pred leti še bele vrane. V tem pogledu so se razmere, hvala bogu, tudi v Mariboru temeljito spremenile. Naše obrtništvo je sedaj postalo tudi ondi faktor, ki ga je treba uvaževati. Toca zdi se nam, da je to obrtništvo krenilo v neko smer, ki je z narodnega stališča ne moremo odobravati. Ta razstava je namreč omejena samo na obrtnike, »ki imajo svoje bivalne« na ozemlju bivše Štajerske, Prekmurja in slovenske Koroške, obrtniki iz bivše Kranjske torej k tej razstavi nimajo dostopa. Zakaj se tu izločuje Kranjska, je nam nerazumljivo. Nas Slovencev je samo še peščica in ta peščica predstavlja nekaj samo, ako je združena v celoto in ako enotno nastopa. Čemu se torej cepimo, čemu ustvarjamo ločilne točke zlasti na gospodarskem polju? Kakor smo proti temu, da bi se v Ljubljani snovale prireditve, h katerim bi ne imeli dostopa vsi pripadniki našega plemena, in naj žive to stran ali onstran Save, tako smo odločni protivniki tudi vsakemu podjetju, ki bi se zasnovovala kjerkoli drugje v cilju, da se izključi en del našega plemena od sodelovanja. Zavedamo se namreč, da tako delo, ki je posledica še starega avstrijskega mišljenja in čustvovanja, ne bo rodilo dobrega sadu. Kako se naj čutimo Jugoslovenci kot ena narodna, kulturna in gospodarska enota, ako ne moremo premagati niti one predprekratne mentalitete in sentimentalnosti, ki jo je nam vcepila Avstrija in katero znajo sodaj predvsem zlasti Nemci tako spretno in večje napenjati na svoj milin? Ali se naši rojaki ob Dravi res nič ne zavedajo, da stoji popolnoma pod usodnim nemškim vplivom, ako se z neko poslednostjo postavljajo na oskosrčno provincijalno stališče? Cui prodest?

— **Sedemdesetletnica skladatelja P. S. Vilharja.** P. S. Vilhar-Kalski, eden najzaslužnejših jugoslovenskih skladateljev, slavi dne 5. t. m. svojo sedemdesetletnico. Poleg množestvih drugih glasbenih del je komponiral štiri opere in dve opereti. Posebno znan in sloveč je postal po svojih zborih in samospevih. Ena najbolj znanih njegovih skladb je himna »Slovenec, Srb, Hrvat«. Vse svoje življenje je delal z enako ljubeznijo in z enako požrtvovalnostjo za vsa tri plemena našega naroda. Za proslavo njegovega jubileja se delajo priprave v vseh naših kulturnih centrih. V Zagrebu pripravljata »Društvo jugoslovenskih glasbenikov« in uprava narodnega gledališča sredi februarja v gledališču slavnostno matinejo, pri kateri bodo sodelovali poleg gledališkega orkestra in zbora prvaki zagrebske opere in dve pevski družbi. Posebno sijajno, dvojno proslavo pripravljata ljubljansko gledališče. Pri njej se bo prvi večer izvajala jubilarjeva opera »Lopudska sirotica«, in drugi večer daje »Glasbena Matica« slavnostno akademijo samih njegovih kompozicij. Mesto Oslje pripravlja tudi slavnostno akademijo, pri kateri bodo sodelovala vsa tamošnja pevstva društva. Zasluznemu jubilarju, sinu našega notranjskega pevskega Miroslava Vilharja, naše iskrene čestitke. Se na mnoga leta!

— **Ruski dijak.** Danes dopoldne se je zglasila pri pokrajinskem namestniku, ministru g. Ivanu Hribarju deputacija »Zveze ruskih dijakov« na ljubljanski univerzi pod vodstvom vseučiliškega profesorja dr. Bilimoviča ter mu izročila diplomu, s katero ga imenuje Zveza častnim članom in znak priznanja za njegove zasluge in naklonjenost ruskemu dijaštvu.

— **Javna agitacija za Avstrijo.** Iz Maribora so nam poročali: Nekaj časa je že kazalo, da imajo gospodje okoli »Marburger Zeitung« prav, če naglašajo, da se je nemška avstrijska iriden-ta v Mariboru že izčistila, da jih ni več tistih, ki s sedanjimi razmerami niso bili zadovoljni in da so tu ostali Nemci se živeli v spremembo razmer ter postali lojalni jugoslovenski državljani. Nihče pa, kdor pozna življenje mariborskih Nemcev tudi s kulturnimi ni mogel verjeti vsem tem zatrdilom lista, ki se kljub novemu lastništvu, pri katerem igrajo vsaj glede tega lista še vedno glavno vlogo Nemci, tam še ni zivil v sedanje razmere. Ob praznikih starega in novega leta, ko je močno štajersko vino razvnelo jezike, se je pokazalo, da nemška avstrijska iriden-ta v Mariboru še živi in da se upa celo javno na dan. Tako je prišel v nek lokal prav blizu magistrata človek, ki je začel gostom praviti, da se sedanje za-

maro ne bodo vzdržale, da pride Maribor zopet pod Avstrijo, kjer je večja svoboda kakor v Jugoslaviji. Pripomnimo, da ta agitator ni bil pijan, da je naročil samo osminsko vina, katerega je dobro preplačal, da pa je v lokalni nahele vinjene goste misleč, da so Nemci. Videč, da se je smotilo, jo je pravčasno odkuril. Ob tem času so pijani nemški bratci kričali po mestu »per-ant Windische«.

— **Prvi slovenski koncert v Filharmonični dvorani.** Predlansko leto je prešlo Filharmonično društvo v slovenske roke in s njim tudi poslopje, ki je last tega društva. V poslopju je lepa, zelo akustična dvorana, ki je kot nalašč za manjše koncerte. Kar je bila ta dvorana tri leta zasedena od pošte uprave, se doslej še niso moge v njej vršiti nobene prireditve. Poštna uprava je dvorano pred tedni izposojila in jutri se vrši v njej prvi slovenski koncert. Koncert bo prvovrsten. Kot violinski virtuoz nastopi prof. ljubljanskega konservatorija Jan Slais, ki ga bo na klavirju spremljala ga. Ruža Devlova, znamenita češka umetnica, ki si je pridobila ugledno ime zlasti v Rusiji. Posebno pozornost pa bo vabujala sopranistinja ga. Marija Röthl-Nostis, ki je na glaslo ona najboljša sodobnih koncertnih pevka. Ker je ta koncert prvi, odkar je dvorana Filharmoničnega društva v slovenskih rokah, pričakujemo, da se bo slovensko občinstvo zavedalo svoje dolžnosti ter se udeležilo prireditve v čim največjem številu.

— **Ljubljanski izletniki na Pohorje.** Ugodnejše vreme ob koncu leta je privabilo več slovenskih planincev in planink iz Ljubljane na danes popolnoma slovensko Pohorje. Obiskali so Ruško in Mariborsko koto ter se la-kavno izrazili tako o krasni legi Pohorja, kakor o izborni preskrbi v obeh slovenskih kočah. Zeleti bi bilo, da bi se to vsajemno spoznavanje naših slovenskih planin v bodoče intenzivnejše gojilo kakor se je doslej.

— **Železničarjem!** Glede odobritve 13 pleše železničarjem so prinesli nekateri ljubljanski časopisi neresenle vesti. Vrhovno vodstvo koaliranih železničarskih organizacij splošno: Predsednik vlade g. Pašić je izjavil vrhovnemu vodstvu koaliranih dne 31. decembra 1921, da hoče delovati v skladu s tem, da se izplača železničarjem pripomoči iz neizplačanih kreditov ministrstva saobračaja iz leta 1920 in 1921. O višini pripomoči si vlada še ni na jasnem. O ostalih zadevah vodi vodstvo koalirane pogajanja s ministrstvom saobračaja. Predsednik vrhovnega vodstva koalirane v Beogradu ima namlog, da nam takoj sporoči o delu v ministrstvu saobračaja. Opozorjamo vse železničarje, da skliče koalirane takoj javni železničarski shod, čim doli poročila iz Beograda. Opozorjamo nadalje, da se smatreti za pravilna samo ona poročila, ki jih objavlja koalirane s podpisom: Koaliranski odbor.

— **Dolnja Lendava.** Na občnem zboru Narodna štalnice se je nabralo 300 din. za »Jugoslovensko Matico«.

— **Iz Prekmurja.** V Kobiliu na madžarski granici je prišlo šolsko vodstvo božično, katera je v vsakem oziru lepo uspeša. Vsi učenci so bili obdarovani v veliko veselje otrok in staršev. Zato se šolsko vodstvo najop-tejše zahvaljuje vsem, ki so prispevali s darovi, pred vsem kr. orožniški postaji v Dobrovniku, ondodni finančni straži, gđ. Skoflak, g. Medvedščku, g. Gorjup, g. Škvarčar ter ostalim.

— **Knjigovodstveni tečaj v Novem mestu.** Na inicijativo tukajšnjega pomočniškega odseka obrtnega društva prireditelj urad za pospeševanje obrti v Ljubljani v Novem mestu tečaj za knjigovodstvo. Predaval bo strokovni učitelj na tukajšnji trgov. šoli g. Struna in bodo radni obiskovalci prejeli na koncu tečaja priročilo. S podukom se bo pričelo 13. januarja in sicer vsak drug dan ob večernih urah. Obisk je dovoljen vsakomu in se je prijaviti najkasneje do 6. t. m. Pri prijavitelju je plačati 50 K za potrebni papir, tiskovino in za kurjavo. Drugih stroškov obiskovalci ne bodo imeli, ker učitelja honorira urad sam. Prijave se sprejemajo pri g. Ernestu Pintarju v brivnici g. Svetca, v trgovini g. Koširja in pri g. Struna samemu, kjer se dobe povod tudi potrebna pojasnila. Pričetek tečaja se bo natančneje pravčasno prijavil potem okrožnice.

— **Nakup stavbišč ob periferiji.** Za Bežigradom je več prapravnih in ne odveč dragih stavbišč, kjer jih namerava en del odkupiti »Kojinski zavod za nameščence«, večji del pa stavbna zadruga mestnih uslužbencev. Takisto so dobili v bližini Kolesarje primerna stavbišča za mala poslopja odn. vile z visokim pritličjem za zmerne cene. Na obeh mestih se svet že nakupuje.

— **Vprašanje gasilstva v Ljubljani.** Poročajo nam: Kakor znano, ljubljanski občinski svet ni potrdil novovoljenega odbora »Ljub. prostov. gas. in reš. društva«, pač pa je istočasno sklenil, da se ustanovi pri mestnem magistratu gas. urad. Ta dva ukrepa obč. sveta sta nemalo razburila neformirane kroge, zlasti v vrstah ljubljanskih gasilcev. Da se pojasni stališče, ki ga je v tej zadevi zavzel obč. svet, se je sklical dne 26. decembra 1921 službeni shod ljubljanskih gasilcev, katerega so se udeležili v imenu mestne občine ljubljanske gg. obč. svetniki Prelih in Pirč, ki sta točno pojasnila motive, kateri so vodili obč. svet v zadevi nepotrditve društvenega

odborna in ustanovitvi gas. urada. Novovoljenega društvenega odbora ni bilo mogoče potrditi, ker obstaja iz večine članov bivšega odbora, katerim občinski svet pri najboljši volji, vsaj začasno, ne more zaupati društvenega vodstva. Gasilski urad pa je bil ustanovljen, da bo imelo ljubljansko gasilstvo v njem trajno oporo in zastopstvo. Smatrati ga je enako drugim magistratnim uradom in bo le nekaj posredovalec med gasilstvom in obč. svetom, da se v tem oziru razbremenijo župana, ki je itak preobložen z delom. Za pojasnilo se je zahvalil gasilec Hojan, ki je poudarjal, da zavedni ljubljanski gasilci odobravajo in pozdravljajo omenjene ukrepe obč. sveta, ker vidijo v njih začetek svoje rešitve, svoja vstajanja in napredka. Vesele se gasilskega urada in ga prosijo, naj med prvimi poroči pove obč. svetu, da Ljubljana brez prostovoljnega gasilstva ne bo izhajala — da naj postane Mestni dom — gasilski dom, naj se torej izselijo iz njega uradne pisarne, naj se preuredi malo in veliko dvorano ter se eventualno dozida še eno nadstropje, da pride tako čim več prostovoljnih gasilcev pod skupno streho ter bodo lahko vsak hlo na razpolago. Poudarjal je dalje, da Ljubljana za enkrat še ne potrebuje poklicnega gasilstva, vsaj v večjem številu ne; pač pa nujno potrebuje skupnih stanovanjskih prostorov za prostovoljne gasilce, ki prebivajo danes po večini raztreseni na periferiji mesta. Ljubljana pa potrebuje tudi modernega gasilskega orodja, katerega si prostovoljni gasilci iz svojih sredstev in z hračanjem nikakor ne morejo omisliti sami in je na vsak način potrebno, da prevzame to breme naše mestna občina, katera naj skuša priti tudi do sredstev, da bo dajala prostovoljnemu gasilec odškodnino za izgubljeni čas ter jim krila tako neizogodno kakor starostno zavarovalnino. Naposled je stavil predlog, da se vrši izredni občni zbor z volitvami dne 8. januarja 1922, kar je bilo sprejeto. Po kratki debati, v katero je posegel tudi obč. svetnik g. Turk, je bil shod zaključen.

— **Pozor! Policijski oddelek okrajnega glavarstva v Ptuj.** M opozorili, da se nahajajo v Ptuj rodbine, ki imajo posebno intimitno in ozke zveze z avstrijsko republiko. Vsak trenutek je kak član teh rodbin na potovanju v Gradec ali iz Gradca v Ptuj. Javno se govori, da se nahajajo med temi potniki taki, ki nosijo saharin in drugo drago blago brez vsake carine iz Gradca v Ptuj. Tudi žida, obleka, obutalo se tihotapi. Tudi člani uradniških rodbin, ki so zapustili prostovoljno Jugoslavijo in se izselili v republiko, prihajajo pre-pogosto k nam. Potem bi se moral prihod k nam zabraniti onim visokošolcem, ki hujskajo nemško dijaštvo, posebno v Gradcu proti dijakom iz Jugoslavije. Ako slavnja policija hoče, lahko brez težave izve, kaka pri-jateljstva sta Slovincem nemška dijak Hanzl Molter in Maister. Policija bi naj že dobila svojega stalnega in energičnega referenta, ki bo za naše razmere primerno ostro postopal!

— **Aretecije.** Bili so aretirani: 1 ooba radi prepovedanega povratka, 1 radi tatvine, 2 radi pijanosti, 1 radi beračenja in ena radi vmešavanja v službo.

— **Tatvina perila.** Ivani Gacafol, stan. v Rožni dolini, je bilo na dvorišču ukradenega več perila v skupni vrednosti 800 K.

— **Velik vrom pri Sv. Duhu pri Krškem.** Dne 24. decembra je bilo vrom-ljeno v shrambo gostilničarja Alojzija Gorenc pri Sv. Duhu. Tat je vlomil skozi okno in odnesel kovček, v katerem je bilo okoli sedem in pol kg. obrn-bernega denarja, 28 zlatnikov razne druge dragocenosti ter večja množina obloke in perila. Škoda znaša nad 100.000 kron. Tat je brez sledu izginil.

— **Negoda na električni cestni železnici.** Včeraj popoldne je na dvinku Škofje ulice in Sv. Petra ceste v tramvaju plačeval vzvono neki gospod. V tistem hipu pa je izgubil vled krivina ravnotežje in v stajalnem loku je padel v cestno blato. Še predno je mogel v-znik ustaviti voz, je bil gospod — morda tudi malce vazel — zopet na nogah in v električnem vozu. Sreča v nesreči je bilo to, da je sam obleko ponesnžil in pa malo se je opraskal na čelu. Previdnost pač nikjer ne škoduje.

— **Resistnost.** V Mariboru je ne-ki P. osumil svojo hčerko, da mu je ukradla denar. Ker je hčerka dejanje tajila, jo je oče zgrabil ter ji držal roko nad ognjem, da je dobila nevarne opokline. V resnici pa je žena ukradla denar. Uvedlo se je proti P. kazensko postopanje.

— **Umor v Strišču pri Ptuj.** V soboto je v Ptuj umoril neki kozarški častnik dr. Scheuchenbaurja, zdravnika v Ptuj in Strišču. Morila so aretirali. Pravijo, da je zločin v zvezi s neko ljubzensko afero.

— **Samomor.** Matija Erman, po-sestnik v Lancovem pri Radovljici, si je v samomordnem namenu z britvijo prerezal vrat in žile na rokah. Oddeli so ga v bolnico, kjer pa je kmalu umrl.

— **Neroden strelec.** Je Josip Cisar, delavec iz Verneka pri Litiji. Na dan novega leta je hotel s staro pištolo streljati, pri tem pa mu je pošla cev in mu odtrgala palec leve roke.

Pristopajte k „Jugo-slovenski Matici!“

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDA-LIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Torek, 3. januarja: Zaprto.
Sreda, 4. januarja 1922 Peterčkovesanje C.
Četrtek, 5. januarja 1922 Roza Bern-dova D.
Petek, 6. januarja 1922. Popoldne ob 3. Peterčkoves poslednje sanje. Izven.
Petek, 6. januarja 1922. Zvečer ob 8. Pohujšanje v dolini šentflorjanski Izven.
Sobota, 7. januarja 1922. Borba E.
Nedelja, 8. januarja 1922. Popoldne ob 3. Peterčkoves poslednje sanje. Izven.
Nedelja, 8. januarja 1922. Roza Bern-dova. Izven.

Opera.

Torek, 3. januarja: Lahodie lezero. D. Sreda, 4. januarja 1922. Werther. A. Četrtek, 5. januarja 1922. Faust. Izven. Petek, 6. januarja 1922. Rigoletto. Izv. Sobota, 7. jan. 1922. Evange'lijk. B. Nedelja, 8. januarja 1922. Faust. Izven. Ponedeljek, 9. januarja. Zaprto.
Torek, 10. januarja. Boris Godunov. C.

— **V sredo dne 4. t. m. nastopijo v dvorani Filharmoničnega društva na Kongresnem trgu št. 9 našemu občinstvu do sedaj še neznanji umetniki.** Kot vijolinski virtuoz nastopi profesor tukajšnjega konservatorija Jan Slais. Izvaja pred vsem seriozni vijolinski program. Na klavirju ga spremlja ga. Ruža Devlova, bivša gojenka praškega in pariškega konservatorija, ki je pred vojno delovala nekaj časa kot profes-sorica klavirske tehnike na carskem konservatoriju v Kišinevu. V družbi s prof. Slaisem je priredila več izvrstno uspešnih koncertov v Češko-Slova-ški republiko. Pred dobrim letom pa sta nastopila tudi že v Mariboru in žela tam največje priznanje tamošnjega koncertnega občinstva. Njima se pridružuje ga. Marija Röthl - Nostis, sopranistinja. Kritike njenih dunajskih koncertov ji priznavajo enoglasno iz-vrstno uspehe ter jo prištevajo med najboljše sedanje koncertne pevke. Na našem koncertu poje dve Lajovičevi in dve Pavčičevi pesmi v slovenskem je-ziku dočim poje Konjevičeva: Pod pendžeri v srbskem. Dvojakovo »Dob-ro noč« v češkem. Dell Accua: Villa-nelle v francoskem jeziku. Skrbno se-stavljeni program nam je porok, da se nam bo nudil v sredo zvečer umetniški užitek prvega reda. Naša občinstvo opozorjamo, da se vrši ta koncert v dvorani Filharmoničnega društva na Kon-gresnem trgu in da so vstopnice v predprodaji v pisarni Glasbene Matice, Gosposka ulica 8/I.

— **Pravni Vestnik.** List za pravo-slovje in pravstvo št. 10, 11, in 12 ima sledečo vsebino: Pravna pomoč med Slovenijo in Julijsko Benečijo. — Dr. Boris Furlan: B. Crocejeva teorija prava. — Dr. Henrik Tuma: Prispevki k sloven. sodni terminologiji. — Dr. Hen-rik Tuma: Prispevki k kazenski ter-minologiji. Dr. Evgen Bunc: Pridobari-na pridobitnih in gospodarskih za-drug ter ako družb. Dr. E. S.: Nekaj za praktično življenje važn. razsodbi sod-nij Julijske Benečije. — Raba sloven-skega in hrvaškega jezika na tržakih sodnijah. — Seznan sodnij v Jul. Be-nečiji. — Seznan notarjev Jul. Bene-čiji. — Male vesti.

— **Dom i Svijet v Zagrebu.** Z no-vim letom stopa hrvaški leposlovni in popularno poučni ilustrirani polme-sečnik »Dom i Svijet« v svoje 35. leto. Izhaja v založbi knjigarne in tiskarne Stj. Kuglija in sta mu urednika prof. dr. Milan Ogrizović, hrvaški drama-tik in novelist, ter Isa Velikanović, hrvaški pisatelj, humorist in preva-jalec. Novi letnik prinese roman »Uskrsnuće Pavle Miličević« Mare Ivančinove, roman »Aleksandra An-drejevnica Milana Ribarića, povesti, ertice in lokalno dramsko šolo Joze Ivakića, razne pravde I. Velikanovi-ća in Z. Markovičeve, razne romane iz francoskega, ruskega, angleškega in nemškega jezika, slike iz domačih ga-lerij in ateljev, reprodukcije slik gledaliških umetnic, pisateljev ter ak-tualnih stvari. List je velik, bogat in vedno zanimiv. Na leto stane 400 K.

Društvene vesti.

— **Društvo slovenskih notarjev** se je ustanovilo v Ljubljani in je vlada pravila odobrila. Namen društva je, spopolnjevati notarjat, pospeševati ugled in koristit stanu, gojiti strokovno znanstveno izobrazbo s tem, da prire-ja sestanke, predavanja, posvetovanja, izdaja publikacije, spomenice, petici-ja, načrte zakonov, oddaja mnenja o takih načrtih, goji stike s sorodnimi društvi, ustanavlja naprave, ki služijo notar-skim koristim. Član lahko postane vsak aktiven notar in notarški kandidat v področju notarških zbornih v Ljubljani in v Celju. Letna članarina znaša za notarja 100 K, za notarske kandidate 50 K. Pristop je javiti tajniku, člana-rino pa poslati blagajniku. Odbor je sledeči: Predsednik: Dr. A. Kuhar, no-tar v Ljubljani, podpredsednik: Dr. I. Šorli, notar v Rogatcu, tajnik: Dr. L. Grobelnik, not. kand. v Ljubljani, bla-gajnik: N. Lenček, notar v Škofljoki. Odborniki notarji: Dr. F. Horvat, dr. J. Barle, I. Ušlakar, namestnika: no-tarja A. Carli in A. Presečnik, pra-glednika: notarja dr. A. Bartol in dr. V. Maurer. (S tem se tudi popravi po-mota, ki je bila svojčas javljena v li-stih). Pozivamo tovariša, da polnošte-vilno pristopijo. Odbor.

Najnovejša poročila.

RAZDELITEV DRŽAVE V OBLASTI.

— **Beograd, 3. januarja (Izv.)** V političnih krogih se širi vest, da na-merava vlada v najbližji bodočnosti poskusiti, da-li bi ne bil omogoče do-seči kak modus vivendi s Hrvati. Pra-vijo, da se neobvezni razgovori v tem pogledu že vrše. Na katerem temelju bi se naj izvedel ta sporazum, še ni znano. Obstaja baje načrt, da bi se razkosanje Hrvatske deloma omejilo na ta način, da bi se projektirana za-greška in sušaka oblast z mestom Zagrebom združili v eno oblast, ki bi imela svoj sedež v Zagrebu. Temu načrtu so baje naklonjeni tudi demokrati.

VELIK VIHAR NA DUNAJU.

— **d Dunaj, 2. jan.** Od včeraj ponoči divja na Dunaju močan vihar, ki je včasih narastel do orkana. Več hiš je poškodovanih. Mnogo električnih napeljav je pretrganih. Tudi nekaj oseb je bilo ranjenih.

VOLITVE V ŠPANJI ODGOĐENE

— **d Pariz, 2. jan.** Kakor javlja »Journal des Debats« iz Lisbone, je vlada odgodila splošne volitve, ki so bile določene na 8. jan., do 22. jan. V mestu vlada mir. Da prepreči vsu poškuse upora, je vlada poklicala iz provincije Čete, ki so nastanjene v okolici mesta. V poslopju sindikalistične mladine, kjer so se tajno izdo-lovale bombe, se je dogodila eksplo-zija.

Borze.

— **Zagreb, 3. januarja (Izv.)** De-vice: Curih 33.25, —, Berlin 149.50, 150.—, Italija 11.78, 11.85. Valute: do-lar 273.50, 277.50, lira —, 11.72.

— **Beograd, 3. januarja (Izv.)** Va-luta: dolar 69. Devize: London 289, Pariz 555.—, Zeneva 1320.—, Praga 103.50, Dunaj 1.17, Milan 299.—.

— **Dunaj, 2. januarja.** (Efektna borza.) Julisid 16550.—, Credit 12600.—, Zivno 33850.—, Sev. telez. 325000.—, Drž. žel. 39500.—, Alpinke 60400.—, Krupp 36400.—, Želez. 109000.—, Škoda 45400.—, Trboveljske 27800.—.

— **Dunaj, 2. jan.** Zagreb 2125.—, Budimpešta 970.—, Berlin 3175.—, Pra-ga 8750.—, Milan 25500.—, Pariz 47500.—, London 24550.—, Newyork 5925.—, Curih 113500.—, Varšava 193.—.

— **Curih, 2. jan.** Zagreb 1.925, Du-naj 0.19, Budimpešta 0.825, Berlin 2.799, Praga 7.625, Milan 22.599.

— **Berlin, 2. jan.** Zagreb 70.—, Du-naj 6.80, Budimpešta 30.75, Praga 277.—, Milan 815.—.

— **Trst, 2. jan.** Zagreb 8.62, Dunaj —, Berlin 12.75, Praga 35.—, New-york 22.50, Curih 456.—.

— **Budimpešta, 2. jan.** Zagreb 222.60, Dunaj 10.50, Berlin 334.50, Pra-ga 895.—, Milan 2600.—.

— **Praga, 2. jan.** Dunaj 1.10, Bu-dimpešta 11.175, Berlin 36.625, Milan 288.50.

Sokolstvo.

— **Telovadno društvo Sokol v Brezicah** ima svoj redni občni zbor v četrtek dne 5. t. m. ob 8. zvečer v Na-rodnem domu.

— **Sokolsko društvo v Kranju** ima redni občni zbor z občajnima dnevnima redom v četrtek 5. januarja ob pol 20. v društvenih prostorih. — Zdravo!

— **Sokol v Rogški Slatini.** Redni občni zbor sokolskega društva v Rog-ški Slatini se vrši dne 7. januarja 1922 ob pol 8. zvečer v društvenih prostorih hotela »Solnce«. — O d b o r.

Turistika in sport.

— **III. Sportni ples.** Letošnjo ples-no sezono otvori v soboto 7. t. m. »Sportni ples«, znan še iz prejšnjih sezon kot ena najlepših plesnih prire-ditev. Vrši se v vseh prostorih Naro-dnega doma. Sokolova dvorana bo pri-pravljena za ples in variete, velika dvorana za ples, v Zvonovi se bo otvo-rila kavarna »Pri dveh labodih itd. Vstopnina za osebo 40 K, obleka pro-menadna, posebna vabila se ne razpo-šiljajo.

— **Sportni klub »Primorje«** nazna-nja svojemu članstvu, da se bo vršil redni občni zbor v petek dne 6. t. m. ob 10. dopoldne v mestni posvetovalnici na magistratu. — T a j n i k.

Polzvedbe.

— **Zgubila se je 2. januarja od 6. do pol 7. zvečer na poti od kavarne Union do južnega kolodvora (Mikloš-čeva cesta, mimo jetnišnice, Pražsko-va in Kolodvorska ulica) fina Skunka-ba, temnorjava. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi, ker je dragocen spomin, na policijskem rav-nateljestvu.**

— **Zgubilo se je dne 2. t. m. zpol-dne na glavnem kolodvoru od 5. do 6. ure okrog 1200 kron. Najditelj se po-šteno nagradi in naj odda denar v upravi našega lista.**

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podržaj.

Kupim vodni mlin.
Naslov pove uprava Slov. Naroda. 44

Profesorica „Glasb. Matice“
Želi privatno poučevati klavir. Mlađe učence in začetnike poučuje po najnovejši metodi. Ponudbe pod „1—3 po poštici 47“ na upravo Slov. Naroda. 47

Na stanovanje in hrano
se sprejmeta 2 dijaka višjih šol. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 49

Enonadstropna hiša
v prometnem kraju, pripravna za trgovino ali za vpeklano trgovino, se kupi ali vzame v najem. Ponudbe pod „Kupnina do K 600.000—37“ na upravo Slov. Naroda. 3

Otroški voziček
dobro ohranjen, se ceno prodaja. Istotam se prodaja dobro ohranjen gramofon s 26 ploščami. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 32

LED
čist, v ploščah, več vagonov prodam, frko vagonov Jesenice, J. Marko, Jesenice št. 54, Čorenjske. 7

Učiteljica
prevzame pouk vseh šolskih predmetov ter tudi nemščine. Ponudbe pod „Učiteljica 50“ na upravo Slovenskega Naroda. 10

Prodasta se
ceno 2 perniol, 2 blazini, 2 posteljni preprogi in ura budilnica. Ogleda se lahko pri Sever, agentura, Star trg. 27

Kontoristinja
se išče za takoj. Prednost imajo one, ki se že delovale v trgovini z deželimi pridelki. Ponudbe pod „Deželica 15“ na upravo Slov. Naroda. 26

Prostovoljna javna dražba.
V četrtek 5. t. m. od 10. do 12. ure dop. se bodo prodali na Sv. Petra cesti št. 59 različni predmeti iz zapuščine ge. M. P. kakor: sofa, pisalna miza, postelj, ura, odeje, obleka, perilo, kuhinjska in namizna posoda itd. Kupljene stvari je odnesti takoj. 29

Provizijskega zastopnika
za vso Kranjsko išče renomirana hrvatska veletrgovina in veletrgovina z žganjem. Ponudbe pod „Velepecara III/10 b“ na INTER-REKLAM d. d., Zagreb, Ilica br. 21. 35

Vžigalice
znamke „MIKADO“, brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se vžigajoče, v papirnatih ovojkah izdeluje

Tovarna vžigalic
d. z o. z. v Rušah pri Mariboru.
Zahtevajte oferte! 36 Zahtevajte oferte!

Zahvala.
Za vse izraze sožalja ob smrti našega očeta
dr. Valentina Štempiharja
se iskreno zahvaljuje
žalujoča rodbina.

Meblirano sobo
išče gospodilna event s hrano. Ponudbe pod „Soba“, poštino ležeče Ljubljana. 33

Mladenci
star 25 let, želi učenje za šoferja, ako mogoče z oskrbo. Naslov pove up. Slov. Naroda. 46

Postrežnica
se išče. Vpraša se pri K. S., Mestni trg 19, I. nadst. 31

Na hrano in stanovanje
se takoj sprejme dijak. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 30

Mesto gospodilne išče
gospa, vdova pri boljši situiranem samostojnem gospodu. Pohitvo za tri sobe na razpolago. Ponudbe pod „Skrbnost št. 1“ na upravo Slov. Naroda. 1

Petrolejske vrte
kupimo v vsaki množini. Plačamo za bož z dvema vrčema po 80 K, postavno poljubna postaja v Sloveniji. Hrovat & Komp., Ljubljana, Vegova ulica 6

Odda se lepo stanovanje
s hrano solidnemu gospodu. Krizevniška ulica 12. 52

Stavbna parcela
v mestu ali na periferiji mesta se kupi. Ponudbe na poštini predal 112, Ljubljana. 53

Insertirajte v „Slov. Narodu“

Srečno novo leto želita
vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem
Ivanka in Ignacij Guzelj
restavracija v Škofjeloči.

Gospodilna
iz dobre obitelji ali boljša devojka, praktična, dobrosrčna, ki dobro kuha, živi in se žene na vrst, se išče za 20. januarja k mahn obitelji v Samor. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 28

Oves, seno
se dobi vsako množino najboljši iz skladišč M. Dmilo, Zagreb, Jurišičeva 24. 16

Gostilno
v prometnem kraju Slovenije vzamem v najem ali na račun. Ponudbe pod „Na račun 9737“ na upravo Slov. Naroda. 9737

Enonadstropna hiša
na predaj z lepim vrtom in vodo-vodom v hiši, pri mestu, 10 minut od glavnega kolodvora, Zelena jama št. 197. Od 12. do 3. ure se povprašuje v sobi št. 4, I. nadst. 42

Boljša vdova
dobra kuharica, 47 let stara, išče mesto gospodilne, najraje k starejšemu gospodu ali ge. orožniku gre tudi k vdovu z odraslimi otroki. Naslov v uravi Slov. Naroda. 43

Prostovoljna prodaja.
Različno pohištvo in kuhinjska oprema se bo prodajala 4. januarja ob 9. uri, Gosposvetska cesta 1, II. nadst. v bližini prodajalne g. Stupica. 4

Sprejmo se več samostojnih elektro-monterjev
Ponudbe je poslati na poštini predal št. 43. 9749

Ekonom
z večletno prakso, ponosoma izkušen v kmetarstvu in kmetijstvu, absolutno kmetijske šole na Grmo, zanesljivo in neodoljeno samer, išče službo v kakšni večji vinski trgovini kot samostojni kmetar ali prevzame tudi službo oskrbnika veleposredstva ali graščine. Ponudbe na Informacijsko pisarno Joško Sever, Dunajska cesta 5. 9670

Nemško sol
dobavlja direktno iz Nemčije po najugodnejših cenah
Triglav, G. m. b. H.
Dresden A. Zinzendorfsstr. 2 b.
Bischofstr. Triglav-Dresden.

„Diamalt“
Pozor, pekarji! „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj - Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavem zastopstvu za Jugoslavijo Edvard Dužanec, Zagreb, Skladnišče Strossmayerova ul. 10. 8101

Strojara
za motorni remorker na bencin za Beograd treba Benko Kolt, Zagreb, Halzova ulica 18. Prednost imadu mladji strojari, koji su u mornarici služili. 8

Thurber Edmund
Kovač Anica
poročena.
Višnja gora, 2. januara 1922.

Mlađa uradnica
išče stanovanje s hrano za takoj. Najraje majhno sobico s posrednim vho-om. Plača po dogovoru. Ponudbe pod „Mlađa uradnica 28“ na upravo Slov. Naroda. 28

Tovorni avto
v dobrem stanju 40 HP se ceno prodaja. Ogleda se pri Lavrenčič & Co, Dunajska 47. 51

Samostojna dama išče večje stanovanje, dve ali eno meblirano ali prazno
SOBO
za takoj ali rožnje. — Ponudbe pod „Nagrada 9676“ na upravo Slov. Naroda

Zanesljiv saldokontist (inja)
z lepo pisavo, vodilna pisarniška moč in več pom. činov. železniške stoke, dobi stalno mesto v renomiranem podjetju v Ljubljani. Ponudbe pod „912—741“ na upravo Slov. Naroda. 9141

Razpis službe.
Mesto tajnika občine trg Konjice se odda s 1. febr. 1922. Prednost imajo prosilci vpik, državni uradniki, orožniki, samci. Ponudbe z zahtevno plače je vložiti do 20. januarja 1922. Županstvo trg Konjice. 2

3 velike vinske kleti
pripravne za trgovino z vinom na debelo se oddajo s 1. januarjem 1922 v hrih Rosstjevih dediščev v Zgorju ob Savi št. 82. Ponudbe je staviti avtonomiku dediščev dr. Josipu Krevin, notarju v Ljilji, ki daje vse informacije.

Lepa bukova drva
razpošiljam vsako množino. J. Praznik, Kokarje, Mozirje. 19

Obvestilo.
Obvestam slavno občinstvo, da kupujem stare obleke, čevlje in pohištvo.
DRAME MARTIN, Sv. Jakoba nabrožje 29.

Iščemo mladog inteligentnog gospodilnog
zmožnog stenografije in strojenisja. Naslov službe v Dresdenu s prvim febr. uariem. Popolno znanje nemščine, slovanščine in francoščine je predpogoj. S slike oremiljene donise prosimo na naslov: Triglav G. m. b. H. Dresden A, Zinzendorfsstrasse 2 b. 45

Tvorničko skladište papira
nudi uz najjeftinije cene:
Novinski papir nestirani veli-koat 58x84 i 63x95,
Tiskovni papir srednje fini satirirani veli-koat 63x95,
Kuler papir u četiri boje veli-koat 63x95,
Omotni papir u rolama,
Omotni papir u arcima,
Ljepenka,
Listovni papir,
Papirnat vrećice,
Pisaći pribor, kao i sve ostale vrste papira:
ST. KUGLI, (L. Miller) Zagreb.

DOBIVA SE OPET SVAGDJE. GLAVNO SKLADIŠTE I GENERALNO ZASTUPSTVO ZA CILJUGOSLAVIJU
JUGOPHARMACIA
ZAGREB, PRILAZ BR. 12.

Ponovni razpis tobačnih glavnih zalog za rejon Novo mesto in Ptuj.

Po nalogu Uprave državnih monopolov v Beogradu Pr. broj 38.981 ex 1921 se bode dne 17. januarja 1922 vršila v uradni pisarni Tobake tovarne v Ljubljani ofertalna licitacija za oddajo tobačnih velikoprodaj pod zakup in to za prodajne rajone:
1). Novomesto s podzalogami v Črnomlju, Metliki in Kostanjevici ter
2). Ptuj s podzalogom v Ormožu.
Natančnejši podatki so razvidni iz tozadevnega razpisa v „Uradnem listu“ ter iz uslovov, koje je mogoče dobiti v upravi Tobake tovarne v Ljubljani! 40

Bizuterijska firma v Jabloncu (Českoslovaška)
išče za Jugoslavijo takoj spretnega, zanesljivega in vestnega
potnika
ki stalno putuje po državi. — Samo pri prvovrstnih firmah uvedeni gospodje naj se s la referencami javijo pod Postfach 86, Jablonec (Českoslovaška). 56

Razpis.
V pisarni uprave dravske artiljerijske radionice v Ljubljani se bo vršila dne 25. januarja 1922 početni ob 8 uri ponovna javna ustmena dražba za prodajo 12 avtomobilov. Vsak avtomobil se prodaja posamezno najpovoljnijemu kupcu. Pogoji za to dražbo so razvidni vsak dan med uradnimi urami pri upravi dravske artiljerijske radionice. Vsak licitant položi pred dražbo kavcijo i. s.:
a.) Podaniki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 5 % od označene početne vrednosti za vsak avtomobil in
b.) Inozemci 10 % od označene početne vrednosti za vsak avtomobil.
Kavcije onih licitatorov, ki so izlicitali posamezne avtomobile, se zadržijo do končane dražbe, ostalim pa se takoj vrnejo. Pozivljajo se vsi zainteresirani, da prisostvujejo tej dražbi. Iz pisarne Komande dravske divizijske oblasti I. Br. 5167 v Ljubljani.

Svež kvasec (drože)
Izvrstne meči razpošilja dnevno najglasovitejša tvornica Jugoslavije.
Tvornica žeste i pjenice
prije
Makso Mayer, dioničarsko društvo, Savski Marof.

Jadranska banka
sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšmi pogoji.
Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšmi pogoji.
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.
Poslovne zveze z vsemi većjimi kraji v tu- in inozemstvu.